การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

Management of the Student Support System in the Sri Suwannaphum School Cluster under Suphanburi Primary Educational Service Area Office 1

อรชุดา ชื่นใจฉ่ำ[1] รองศาสตราจารย์ ดร.พัชราภา ตันติชูเวช[2]
Onchuda Churnjaicham[1] Assoc. Prof. Dr.Patcharapa Tantichuwet[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา 1) สภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 2) แนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา/ครูประจำชั้น ในกลุ่มโรงเรียนกลุ่มศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 จำนวน 185 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี และมอร์แกน ได้ข้อมูลกลับมา จำนวน 161 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.03 และผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์โดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการส่งต่อ ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา

2. แนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยการประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) สถานศึกษากำหนดให้ผู้รับผิดชอบรายงานและประเมินผลด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน สถานศึกษาให้ผู้รับผิดชอบและครูที่ปรึกษาวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนโดยใช้วิธีการคัดกรองที่เหมาะสม รวมถึงสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้รับผิดชอบและครูที่ปรึกษานำผลการคัดกรองนักเรียนไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา สถานศึกษาดำเนินการประชุมและวางแผนร่วมกับผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนานักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา สถานศึกษามีการพัฒนาทักษะในการ

คำสำคัญ: การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

[1]หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
[1]Master of Education Program in Educational Administration Kasetsart University Kamphaeng Saen Campus
[2]อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา และหลักสูตรศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน
[2]Lecturer Master of Education Program in Educational Administration and Doctor of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education and Development Science, Kasetsart University Kamphaeng Saen Campus
*ผู้ติดต่อ, อีเมล: อรชุดา ชื่นใจฉ่ำ, on_onchuda1008@hotmail.com
รับเมื่อ 12 กุมภาพันธ์ 2568 แก้ไข 20 เมษายน 2568 ตอบรับ 29 เมษายน 2568

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษาและสนับสนุน ส่งเสริมให้ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาให้มีความสอดคล้องกับลักษณะสภาพปัญหาของนักเรียน ด้านการส่งต่อสถานศึกษามีการติดตามผลการแก้ปัญหานักเรียนหลังจากรับช่วงต่อจากผู้เชี่ยวชาญรวมถึงมีการสรุปผลการส่งต่อนักเรียนไว้เป็นหลักฐาน

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) The administration of the student support system in the Srisuwanphum school group under Suphanburi Primary Educational Service Area Office 1, and (2) the guidelines for managing the student support system in this school group. The sample consisted of school administrators, student support system officers, and homeroom teachers/advisors from the Srisuwanphum school group, totaling 185 individuals. The sample size was determined using Krejcie and Morgan's table, resulting in 161 completed responses, accounting for 87.03%. Additionally, key informants for interviews were selected through purposive sampling. The research instruments included a questionnaire and a semi – structured interview. Data were analyzed using mean, standard deviation, and content analysis.

The research result revealed that:

1. The overall and specific aspects of the administration of the student support system were at a high level. Ranked from highest to lowest, these aspects included individual student recognition, referral process, student screening, prevention, assistance and intervention, and student promotion and development.

2. The management guidelines for the student support system include knowing students on an individual basis. Educational institutions promote and support counselors to get to know students individually through behavior assessment (SDQ) and emotional intelligence assessment (EQ). The institutions require responsible parties to report and evaluate the understanding of students on an individual basis. Regarding student screening, educational institutions allow responsible parties and counselors to analyze student data using appropriate screening methods, as well as support and promote responsible parties and counselors to use screening results to assist students. In terms of promotion and development, educational institutions hold meetings and plan with responsible parties to organize activities that promote student development. For prevention and problem–solving, educational institutions enhance the consulting skills of counselors and support them to organize prevention and problem–solving activities that align with the characteristics of students' issues. Regarding student referrals, educational institutions follow up on the resolution of students' problems after being handed over from specialists and also summarize the results of the student referrals as evidence.

Keywords: The administration of the student support system, Sri Suwannaphum School Group, Suphanburi Primary Educational Service Area Office 1

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นเครื่องมือสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่บุคคล ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กล่าวไว้ในหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สิบสองปีตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560, หน้า 14) และในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่3) พ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บทของการศึกษาไทยที่ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการตามหมวด 1 มาตรา 6 การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 3) และในหมวด 4 มาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 6)

จากรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษา จะเห็นได้ว่าการศึกษานั้นสำคัญกับมนุษย์ ซึ่งในช่วงสถานการณ์การแพร่ระบาดโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่ผ่านมาเด็กและเยาวชนไทยต้องเผชิญปัญหาต่าง ๆ ปัญหาเศรษฐกิจหดตัว ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อรายได้ในครัวเรือนลดลง รวมถึงปัญหาความรุนแรงภายในครอบครัว ทำให้พฤติกรรมของเด็กและเยาวชนเปลี่ยนไป ศูนย์ความรู้นโยบายเด็กและครอบครัว (คิด for คิดส์) พบว่า แม้สถานการณ์โรคระบาดโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะเบาบางลง ภาครัฐได้ยกเลิกประกาศสถานการณ์ฉุกเฉินเป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้น แต่เด็กและเยาวชนไทยยังคงเผชิญผลกระทบมาจนถึงปัจจุบัน (กองทุนเสมอภาคทางการศึกษา, 2566, หน้า 1) ซึ่งปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาที่เร่งด่วนที่ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความสำคัญโดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการได้มอบนโยบายด้านการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้ 1) ความมีคุณภาพของครูทั้งประเทศ รวมไปถึงครูแนะแนว เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับคำแนะนำด้านเนื้อหาของวิชาการและการเข้าถึงข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกเรียนและประกอบอาชีพ รวมไปถึงการดูแลสุขภาพกายและสุขภาพใจของนักเรียนทุกคน 2) ส่งเสริมการสร้างรายได้ให้แก่นักเรียน นักศึกษาทั้งสายวิชาการและสายอาชีพให้มีรายได้จากวิชาที่เรียนมีโอกาสฝึกงานระหว่างเรียนเพื่อสร้างบุคลากรที่มีทักษะและความสามารถตรงต่อความต้องการของการจ้างงาน 3) แก้ไขปัญหาความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาที่เป็นรากฐานสำคัญของความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสังคมไทย (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2566, หน้า 1)

ปัญหาเศรษฐกิจสังคมในประเทศและนโยบายด้านการศึกษาข้างต้น ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นระบบที่สามารถนำมาช่วยส่งเสริม พัฒนา และแก้ปัญหานักเรียนได้และเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอน วิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน มีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน อาทิคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้น ซึ่งกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล 2) การคัดกรองนักเรียน 3) การส่งเสริมและพัฒนา 4) การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และ 5) การส่งต่อ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายสำคัญของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ให้โรงเรียนในสังกัดทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืน นักเรียนทุกคนจะต้องได้รับการดูแลช่วยเหลือ พิทักษ์ ปกป้อง คุ้มครองอย่างรอบด้านด้วยกระบวนการที่ถูกต้องเหมาะสมและทันการณ์ ได้รับการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อให้เป็นคนดี มีความสุข และปลอดภัยในสภาพสังคมปัจจุบัน (คู่มือการคัดเลือกสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อรับรางวัสระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประจำปี, 2563, หน้า 1) ดังนั้น การนำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปสู่การศึกษาวิจัยซึ่งเป็นกระบวนหนึ่งที่เป็นการส่งเสริม สนับสนุน ให้การดำเนินงานระบบ

การดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้นักเรียนได้รับการส่งเสริม พัฒนา แก้ไข ได้อย่างเป็นระบบ รวมไปถึงในส่วนของการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ข้อมูลมาวิเคราะห์วางแผนพัฒนางานให้ดียิ่งขึ้น

ในส่วนการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ อำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เป็นการรวมกลุ่มโรงเรียนในเขตอำเภอเมืองซึ่งมีจำนวนโรงเรียนในกลุ่ม 11 โรงเรียน แบ่งเป็น โรงเรียนขนาดเล็ก 5 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 5 และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ 1 โรงเรียน การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในกลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 พบว่า นักเรียนมาโรงเรียนสาย เข้าห้องเรียนช้า ขาดเรียนบ่อย และติดเกม ครูไม่เข้าใจระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างแท้จริง เยี่ยมบ้านนักเรียนไม่ครบทุกคน มีการคัดกรองนักเรียนที่ไม่ทั่วถึง ผู้ปกครองมีรายได้ไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่าย บางครอบครัวแตกแยก นักเรียนต้องอยู่กับญาติ มีการทะเลาะวิวาทในครอบครัว ผู้ปกครองสูบบุหรี่ ดื่มสุราเป็นประจำ ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อด้านการเรียนและพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ของนักเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1, 2566, หน้า 10)

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเรื่องการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยมุ่งหวังที่จะได้ข้อมูลสภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข และด้านการส่งต่อ รวมไปถึงแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้โรงเรียนได้มีแนวทางในการบริหารงานและสามารถดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นกระบวนการสำคัญที่ครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง จะได้ร่วมมือกันช่วยเหลือนักเรียนให้มีพัฒนาการที่ก้าวหน้าในทุก ๆ ด้าน สามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้นำผลการศึกษาค้นคว้าไปปรับปรุงการบริหารงานในสถานศึกษาต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เป็นอย่างไร

2. แนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ควรเป็นอย่างไร

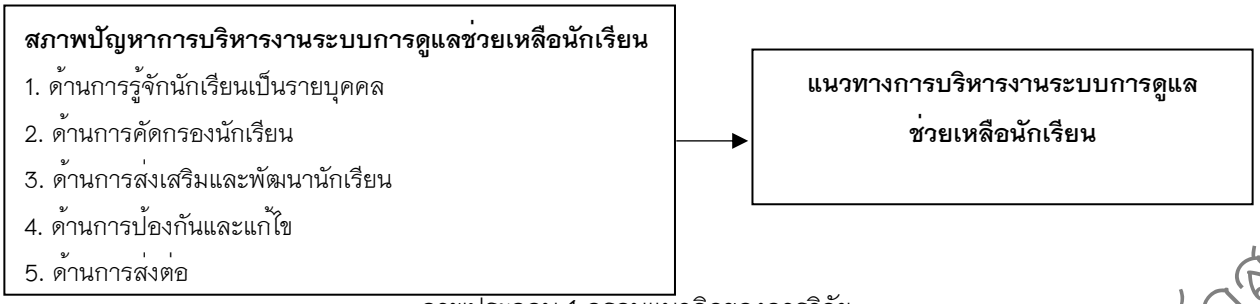
ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

2. เพื่อศึกษาแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 10 โรงเรียน ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา / ครูประจำชั้น รวมจำนวนทั้งสิ้น 204 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูที่ปรึกษา / ครูประจำชั้น จำนวน 185 คน ใช้การกำหนดตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผู้บริหารสถานศึกษา 3 คน ผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3 คน รวมจำนวนทั้งสิ้น 6 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และขนาดโรงเรียน เป็นแบบตรวจสอบรายการ (check – list)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เป็นแบบมาตรส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

2. แบบสัมภาษณ์แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้างสัมภาษณ์ (Semi – structured Interview) สำหรับสอบถามเกี่ยวกับประเด็นคำถามแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้าน โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามส่งไปยังต้นสังกัดที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ได้รับการตอบแบบสอบถามกลับมา จำนวน 161 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.03 และดำเนินการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้รับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวัน และเวลาที่กำหนด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

1. วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Pecentage)

2. วิเคราะข้อมูลด้านสภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และนำเสนอในลักษณะการบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ

การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน		$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
1	ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.08	0.79	มาก
2	ด้านการคัดกรองนักเรียน	4.01	0.79	มาก
3	ด้านการส่งเสริมและพัฒนา	3.99	0.75	มาก
4	ด้านการป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข	4.00	0.77	มาก
5	ด้านการส่งต่อ	4.02	0.75	มาก
	รวม	**4.02**	**0.77**	**มาก**

จากตาราง 1 สภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่อันดับสูงสุดคือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ด้านการส่งต่อ อยู่ในระดับมาก และการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในอันดับต่ำสุดคือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนา อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน สรุปดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย อันดับสูงสุดคือ ผู้บริหารดำเนินการให้มีการประชุมและวางแผนงานร่วมกับผู้รับผิดชอบและครูที่ปรึกษาด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล รองลงมา คือ ผู้บริหาร

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

กำหนด ให้ครูที่ปรึกษามีการสื่อสารข้อมูลด้านพฤติกรรมและด้านการเรียนของนักเรียนกับฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น แนะแนว ฝ่ายปกครอง ฝ่ายวิชาการอย่างต่อเนื่อง และอยู่ในอันดับต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารกำหนดให้ผู้รับผิดชอบรายงานและประเมินผลด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อนำไปสู่การคัดกรองนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ตามลำดับ

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย อันดับสูงสุดคือ ครูที่ปรึกษาดำเนินการคัดกรองนักเรียนแยกเป็นกลุ่ม กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ตามเกณฑ์การคัดกรอง รองลงมา คือ ผู้บริหารดำเนินการให้มีการประชุมและวางแผนร่วมกับผู้รับผิดชอบและครูที่ปรึกษาด้านการคัดกรองนักเรียน และอันดับต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารดำเนินการให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียนตามการคัดกรอง ตามลำดับ

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา โดยภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย อันดับสูงสุดคือ ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องต่อนโยบายสถานศึกษา เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครอง รองลงมา คือ ผู้บริหารกำหนดให้ผู้รับผิดชอบรายงานและประเมินผลด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน และอันดับต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารดำเนินการให้มีการประชุมและวางแผนร่วมกับผู้รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ตามลำดับ

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย อันดับสูงสุดคือ ผู้บริหารดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียน รองลงมา คือ ผู้บริหารกำหนดให้ผู้รับผิดชอบรายงานผลและประเมินผลด้านการป้องกันและแก้ปัญหานักเรียนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา และอันดับต่ำที่สุด คือ ผู้บริหารดำเนินการให้มีการพัฒนาทักษะในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา

1.5 ด้านการส่งต่อ โดยภาพรวมและรายข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย อันดับสูงสุดคือ ผู้บริหารกำหนดให้ครูที่ปรึกษาส่งต่อนักเรียนที่มีข้อบกพร่องหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ไม่สามารถปรับแก้ไขได้ไปยังหน่วยงานหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากันกับผู้บริหารกำหนดให้ครูที่ปรึกษาติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกส่งต่อให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ รองลงมา คือ ผู้บริหารดำเนินการให้มีการประชุมและวางแผนด้านการส่งต่อนักเรียนแต่ละกรณี และอันดับต่ำที่สุด คือ สถานศึกษาสรุปผลการส่งต่อนักเรียนไว้เป็นหลักฐานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. แนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษามีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูที่ปรึกษารู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลโดยการประเมินพฤติกรรมเด็ก (SDQ) และประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (EQ) ให้มีประสิทธิภาพ รวมถึงการกำหนดให้ผู้รับผิดชอบรายงานและประเมินผลด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อนำไปสู่การคัดกรองนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน สถานศึกษาให้ผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษาวิเคราะห์ข้อมูลของนักเรียนที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนใช้วิธีการคัดกรองที่เหมาะสม และสนับสนุนและส่งเสริมให้ผู้รับผิดชอบและครูที่ปรึกษานำผลการคัดกรองนักเรียนไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนา สถานศึกษาดำเนินการประชุมและวางแผนร่วมกับผู้รับผิดชอบ มีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมพัฒนาและแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งกิจกรรมที่ส่งเสริมและพัฒนานักเรียนเป็นกิจกรรมที่สามารถพัฒนานักเรียนได้อย่างเหมาะสม ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา สถานศึกษามีการพัฒนาทักษะในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา รวมถึงสนับสนุนและส่งเสริม

ให้ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมป้องกันและแก้ไขปัญหาให้มีความสอดคล้องกับลักษณะสภาพปัญหาของนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสม ด้านการส่งต่อ สถานศึกษามีการติดตามผลการแก้ปัญหานักเรียนหลังจากรับช่วงต่อจากผู้เชี่ยวชาญ ในการดูแลและพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง มีการสรุปผลการส่งต่อนักเรียนไว้เป็นหลักฐาน เพื่อประโยชน์ในการติดตามผล การประเมินประสิทธิภาพของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการศึกษาการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มโรงเรียนศรีสุวรรณภูมิ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ผู้วิจัยอภิปรายผลวิจัยออกเป็น 5 ด้าน ตามงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

1. ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ประเด็นที่เป็นแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันดับแรก คือ ข้อที่กล่าวว่า ผู้บริหารดำเนินการให้มีการประชุมและวางแผนร่วมกับผู้รับผิดชอบและครูที่ปรึกษาด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบนเบี่ยงมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นว่า ในปัจจุบันทุกโรงเรียนก่อนจะดำเนินการโครงการหรือกิจกรรมใดจะต้องมีการประชุมและวางแผนกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อลดความผิดพลาดให้น้อยที่สุด รวมถึงมีการนำเครื่องมือมาช่วยครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นรู้จักนักเรียนมากยิ่งขึ้น ซึ่งต่างจากงานวิจัยของ สุภัสสร สุริยะ (2562, หน้า 63) เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้กล่าวถึง ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การวางแผนงานด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีค่าเฉลี่ยสูงรองลงมา เช่นเดียวกับงานวิจัยของ พรศักดิ์ ผกากรอง (2562, หน้า 60) เรื่อง การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้กล่าวถึง ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูที่ปรึกษามีการวางแผนเพื่อศึกษาข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคลที่ชัดเจน

2. ด้านการคัดกรองนักเรียน ประเด็นที่เป็นแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันดับแรก คือ ข้อที่กล่าวว่า ครูที่ปรึกษาดำเนินการคัดกรองนักเรียนแยกเป็นกลุ่ม กลุ่มพิเศษ กลุ่มปกติ กลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบนเบี่ยงมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นว่า โรงเรียนให้ความสำคัญกับกระบวนการคัดกรองนักเรียนโดยมีเป้าหมายเพื่อคัดกรองปัญหา ความต้องการ หรือศักยภาพเฉพาะด้านของนักเรียน อีกทั้งยังส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้และคุณภาพชีวิตของนักเรียนในระยะยาว สอดคล้องกับวิจัยของ สุภัสสร สุริยะ (2562, หน้า 61) เรื่อง การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร ได้กล่าวถึง มีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก ในเรื่องมีระบบการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรอง เช่นเดียวกับงานวิจัยของ นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564, หน้า 47) เรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ได้กล่าวถึง ผู้บริหารดำเนินการให้มีระบบการคัดกรองนักเรียนตามเกณฑ์การคัดกรอง

3. ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ประเด็นที่เป็นแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันดับแรก คือ ข้อที่กล่าวว่า ผู้บริหารสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูที่ปรึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียนให้สอดคล้องต่อนโยบายสถานศึกษา เช่น กิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมประชุมผู้ปกครอง ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบนเบี่ยงมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นว่า การส่งเสริมและพัฒนานักเรียนนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญ เนื่องจากเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นในการส่งเสริมพัฒนาการทั้งในด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญาของนักเรียน ทำให้ครูที่ปรึกษาหรือครูประจำชั้นต้องจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ในการจัดกิจกรรมควรคำนึงหลายมุมมองทั้งในเชิงทฤษฎี แนวปฏิบัติ และผลกระทบเชิงบวกและลบที่เกิดขึ้นกับนักเรียน อีกทั้งแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียนต้องครอบคลุมเกิดความก้าวหน้าในทุกมิติ เพื่อให้นักเรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้และการใช้ชีวิตอย่างมีคุณภาพ สอดคล้องกับวิจัยของ นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ (2564, หน้า 48) เรื่อง การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ได้กล่าวถึง ผู้บริหารดำเนินการให้มีการประชุมผู้ปกครองนักเรียนทุกภาคเรียน

4. ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ประเด็นที่เป็นแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันดับแรก คือ ข้อที่กล่าวว่า ผู้บริหารดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาให้กับนักเรียน ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบนเบี่ยงมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นว่า การป้องกันและแก้ไขในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการที่ซับซ้อน มีเป้าหมายเพื่อลดความเสี่ยงของปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น และจัดการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ในการดำเนินการทุกกิจกรรมที่เป็นการป้องกันและแก้ไขสถานศึกษามีการแต่งตั้งคณะกรรมการในการจัดกิจกรรมเพื่อให้การดำเนินงานจากบุคคลหลายฝ่ายดำเนินกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับวิจัยของ วุฒิพงษ์ พันทิวา (2563, หน้า 114) เรื่อง สภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 ได้กล่าวถึง โรงเรียนแต่งตั้งคณะกรรมการการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสมกำหนดหน้าที่และกรอบการดำเนินงานอย่างชัดเจน

5. ด้านการส่งต่อ ประเด็นที่เป็นแนวทางการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอันดับแรก คือ ข้อที่กล่าวว่า ผู้บริหารกำหนดให้ครูที่ปรึกษาส่งต่อนักเรียนที่มีข้อบกพร่องหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ที่ไม่สามารถปรับแก้ไขได้ไปยังหน่วยงานหรือผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางที่เกี่ยวข้อง และ ผู้บริหารกำหนดให้ครูที่ปรึกษาติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนที่ถูกส่งต่อให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งผู้วิจัยได้วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยและส่วนเบนเบี่ยงมาตรฐานเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้แบบสอบถาม พบว่า มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ทั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อคิดเห็นว่า การส่งต่อนักเรียน มีการดำเนินให้ครูที่ปรึกษาส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอก เนื่องจากเป็นการช่วยให้นักเรียนที่ประสบปัญหาได้รับการสนับสนุนและการดูแลที่เหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ อีกทั้งการติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนอย่างสม่ำเสมอเป็นการประเมินความก้าวหน้าในการพัฒนาของนักเรียน นอกจากนี้ ยังช่วยเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และหน่วยงานภายนอก สอดคล้องกับวิจัยของ ภูษณิศา ม่วงเกษม (2562, หน้า 61) เรื่อง สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ได้กล่าวถึง ด้านการส่งต่อ สถานศึกษามีการประสานงานกับหน่วยงานด้านสาธารณสุขและเครือข่ายอื่น ๆ เพื่อการส่งต่อภายนอก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารกำหนดให้ผู้รับผิดชอบรายงานและประเมินผลด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อนำไปสู่การคัดกรองนักเรียนได้อย่างถูกต้อง อยู่ในอันดับต่ำที่สุด ดังนั้น

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ผู้บริหารควรเพิ่มความชัดเจนในบทบาทและหน้าที่ของผู้รับผิดชอบ มีแบบฟอร์มในการเก็บข้อมูลนักเรียนเป็นรายบุคคล เพื่อที่จะสามารถรายงานและคัดกรองนักเรียนได้ถูกต้อง ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากร เช่น การอบรมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับวิธีการสังเกต คัดกรอง และประเมินผู้เรียนอย่างถูกต้อง ควรมีการประเมินผลกระบวนการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ร่วมถึงควรสร้างแรงจูงใจในการดำเนินงาน

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารดำเนินการให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียนตามการคัดกรอง อยู่ในอันดับต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายและแนวทางการแต่งตั้งคณะกรรมการให้คำปรึกษาและช่วยเหลือนักเรียนให้มีความชัดเจน เช่น แต่งตั้งคณะกรรมการที่ประกอบด้วยผู้ที่มีความเชี่ยวชาญ เช่น ครูประจำชั้น ครูแนะแนว ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา และผู้ปกครอง ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน รวมถึงการจัดทำคู่มือที่ครอบคลุมถึงขั้นตอนการคัดกรอง

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารดำเนินการให้มีการประชุมและวางแผนร่วมกับผู้รับผิดชอบในการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน อยู่ในอันดับต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรกำหนดแนวทางการประชุมและวางแผนร่วมกับผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจน เช่น กำหนดหัวข้อการประชุม เป้าหมาย และบทบาทของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีการกำหนดตารางประชุมที่ชัดเจน ตรวจสอบความก้าวหน้าของแผนงานที่ได้วางไว้ มีแพลตฟอร์มออนไลน์สำหรับการประชุม

1.4 ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารดำเนินการให้มีการพัฒนาทักษะในการให้คำปรึกษาของครูที่ปรึกษา อยู่ในอันดับต่ำที่สุด ดังนั้น ผู้บริหารควรสนับสนุนการจัดทำคู่มือการให้คำปรึกษา และขั้นตอนการส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญนักจิตวิทยาหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดอบรมเกี่ยวกับทักษะการให้คำปรึกษา และเทคนิคการให้คำปรึกษาที่เหมาะสม จัดกิจกรรมฝึกปฏิบัติหรือการเรียนรู้ผ่านกรณีศึกษาที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจริงที่เกิดขึ้น รวมถึงส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูที่ปรึกษาด้วยกันเอง

1.5 ด้านการส่งต่อ ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาสรุปผลการส่งต่อนักเรียนไว้เป็นหลักฐานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในอันดับต่ำที่สุด ดังนั้น สถานศึกษาควรจัดทำคู่มือหรือแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนเกี่ยวกับการบันทึกและสรุปผลการส่งต่อนักเรียน พัฒนาระบบการบันทึกข้อมูลการส่งต่อนักเรียนอย่างมีมาตรฐาน เช่น การใช้แบบฟอร์มที่เป็นระบบดิจิทัลสำหรับการบันทึก เพื่อให้สามารถจัดเก็บข้อมูลได้ง่าย ตรวจสอบได้ในภายหลัง กำหนดระยะเวลาและขั้นตอนที่ต้องปฏิบัติ ผู้รับผิดชอบสรุปผลและจัดเก็บข้อมูลการส่งต่อนักเรียนอย่างชัดเจน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัย ครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.2 ควรศึกษาแนวทางในการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานภายนอก เพื่อเสริมความเข้มแข็งให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.3 ควรศึกษากลยุทธ์ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542*. [เว็บไซต์]. https://www.moe.go.th/backend/wp-content/uploads/2020/10/1./.

กองทุนเสมอภาคทางการศึกษา. (2566). *ส่องชีวิตเด็กและครอบครัวไทยในทางสองแพร่ง เมื่อโควิดคลายตัว แต่ปัญหาไม่ได้ลดตาม*. [เว็บไซต์]. https://www.eef.or.th/article-70471/.

ขวัญเนตร มูลทองจาด. (2564). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนวัดอุดมรังสี.* การค้นคว้าอิสระ ศษ.ม. นครปฐม: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ณัฐกร. (2556). *ตารางขนาดของกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน.* [เว็บไซต์]. https://krootor.com/2062.

นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์. (2564). *การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3.* การค้นคว้าอิสระ ค.ม. ยะลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

พรศักดิ์ ผกากรอง (2562). *การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี.* การค้นคว้าอิสระ ค.ม. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ภูษณิศา ม่วงเกษม (2562). *สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่พึงประสงค์ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรังสิต.

ลัดดาวัลย์ โคตรพิมพ์ (2564). *แนวทางการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27.* วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วุฒิพงษ์ พันทิวา (2563). *สภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21.* วิทยานิพนธ์ ค.ม. สกลนคร: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

สุภัสสร สุริยะ. (2562). *การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดกรุงเทพมหานคร.* วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยสยาม.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2566). คู่มือการคัดเลือกสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาเพื่อรับรางวัลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประจำปี 2566, [เว็บไซต์]. https://anyflip.com/lnngp/jwfx/basic/101-109.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา. (2566). รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ มอบนโยบายการศึกษาและแนวทางการขับเคลื่อนนโยบาย, [เว็บไซต์]. https://otepc.go.th/th/content_page/item/4606-2023-09-14-06-26-05.html

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. (2566). รายงานผลการดำเนินงาน การปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม, [เว็บไซต์]. https://suphan1.go.th/suphan1/.

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, เว็บไซต์]. https://www.ratchakitcha.soc.go.th/.DATA/PDF/2560/A/040/1.PDF.

วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร